

Zeist, masterplan beeldende kunst, 1991

In opdracht van de gemeente Zeist is dit masterplan beeldende kunst opgesteld op basis van de nota "Kunst in Zeist" dat uit gaat van het kruis dat gevormd wordt door de Slotlaan die haaks staat op de Dribergseweg-Utrechtseweg.

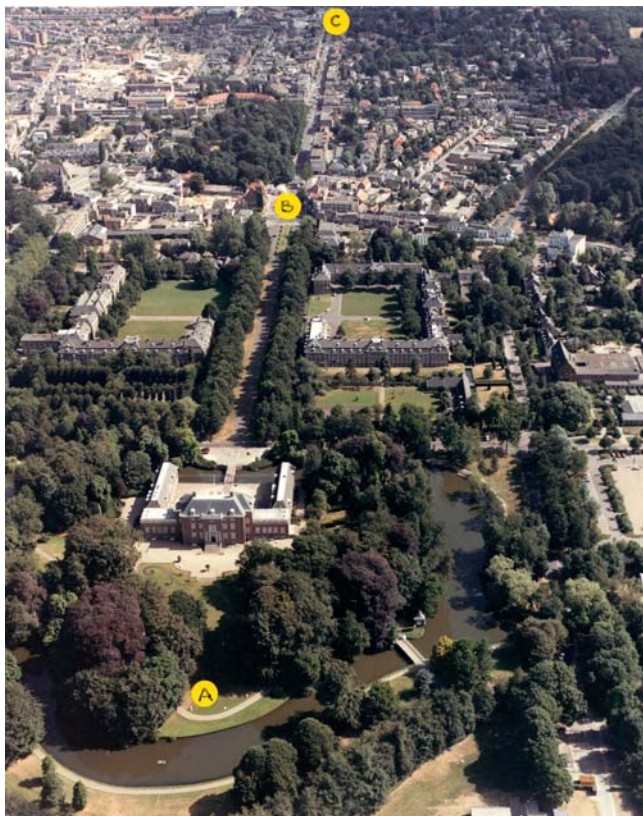
Deel 1 betref de Slotlaan en heeft geleid tot een praktisch voorstel voor 7 kunstopdrachten. In de loop van de tijd zijn alle kunstwerken er gekomen (uitgave in 2003 van complete serie).

Deel 2 kwam voort uit een zienswijze over de Dribergseweg en de in het verlengde liggende Utrechtseweg. Dit werd een utopisch advies.

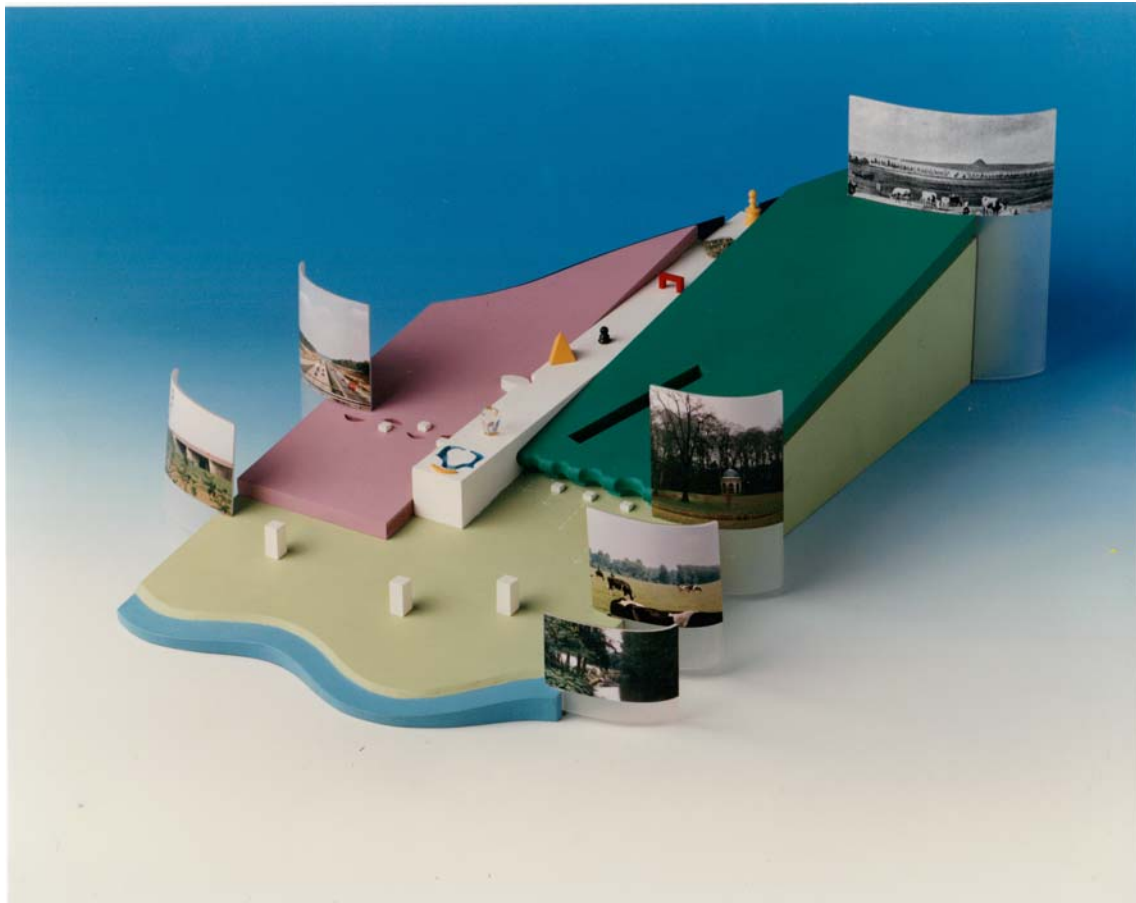
Vanaf het bordes van het Slot Zeist ligt de Slotlaan op de zonsopgangslijn op 21 juni. Haaks daarop staat de scheidslijn tussen de natte kleigronden van de Kromme Rijn en de hogere droge zandgronden van de oude stuwwal (Utrechtse heuvelrug) waarop de Dribergseweg en de Utrechtseweg liggen.

Het kruis dat deel 1 en 2 vormen bepaalt grotendeels de structuur en het romantische karakter van Zeist. Dit imago is ontstaan door een honderdtal buitenplaatsen die op de Utrechtse Heuvelrug in de negentiende eeuw werden gesticht. Arendsburg, Lommerlust, Bloemenheuvel, Schaerweyde, Veldheim en Ma Retraite hadden hun zichtlijnen naar het dal van de Kromme Rijn. Het Slot Zeist werd rond 1830 grondig verbouwd met omgeving en al. In 1822 komt het boek *De l'amour* geschreven door Stendhal uit. In HP/De Tijd van 12-7-'91 stond een artikel van H.J.A. Hofland over een stuk uit dit boek. Het in de verte glunderend kijkende pas getrouwde stel op het bordes van het Slot Zeist met de Slotlaan voor zich als metafoor voor wat hen in de toekomst wachtte en de inhoud van dit boek gaf een vorm van herkenning. Dit is de basis geworden van het masterplan beeldende kunst 1 en 2.

Op de luchtfoto hiernaast zijn 3 van de kunstlocaties te zien die horen bij deel 1 van het masterplan beeldende kunst. Locatie A wordt aangegeven als achter het Slot Zeist. Locatie B is bij 't Rond en locatie C is bij het busstation.

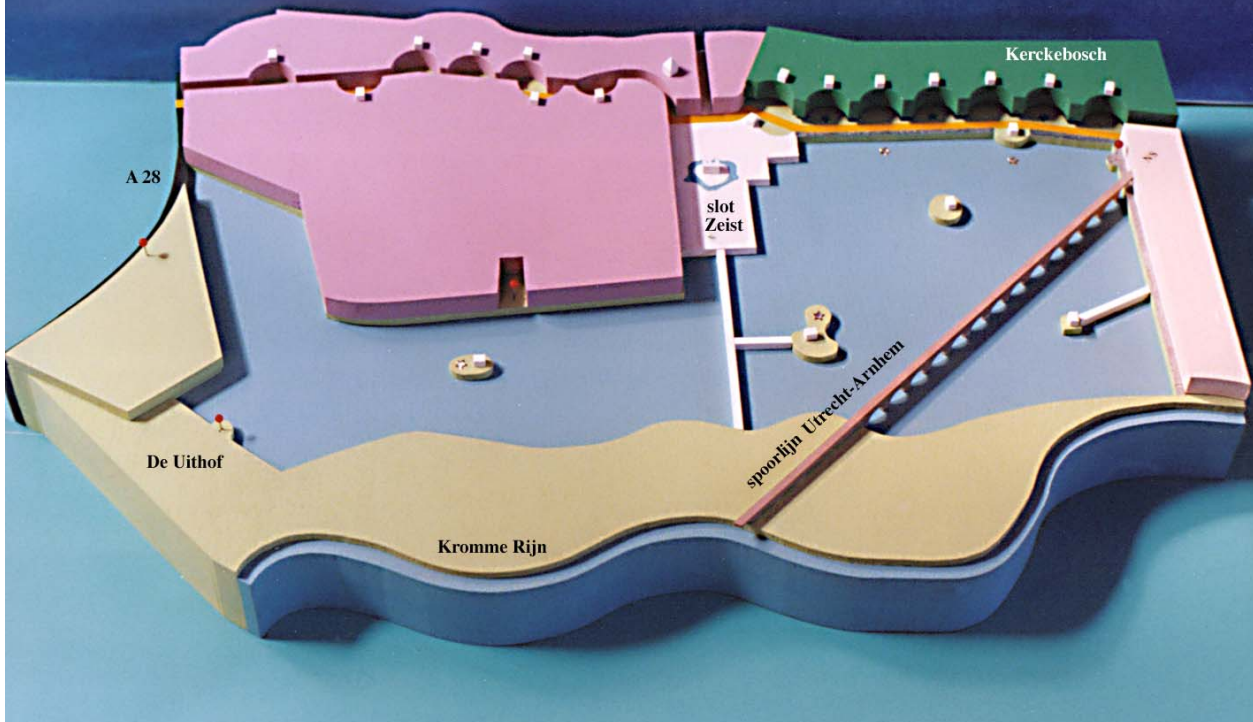
Citaat uit *De l'amour* van Stendhal (gebruikt voor masterplan beeldende kunst deel 1):

In Salzburg gooien de mensen 's winters een kale boomtak in de schachten van de zoutmijnen; twee of drie maanden later halen zij hem boven bedekt met een laag schitterende kristallen: het kleinste twijgje, niet groter dan een mezepootje, is bezet met ontelbare fonkelende diamanten die geen ogenblik dezelfde aanblik bieden; de oorspronkelijke tak is onherkenbaar geworden. Wat ik kristallisatie noem, is een geestelijk proces waarbij iedere gebeurtenis steeds opnieuw bewijst dat de liefde volmaakt is.

De Slotlaan met zijn zijstraten vergelijken met deze boomtak en de toepassing van beeldende kunst op de cruciale aftakkingen op te vatten als de kristallisaties is al te letterlijk maar de beeldspraak leent zich hiervoor. in hoofdstuk 6 van het boek staan 7 stadia van de liefde beschreven en er zijn 7 cruciale knooppunten aan de Slotlaan die inhoudelijk hiermee corresponderen:

A. Bewondering	- achter het Slot (tuin aan de Slotgracht bij de Koelaan)
B. Wat heerlijk	- 't Rond
C. Hoop	- busstation
D. De liefde ontluikt	- bij het Lyceum
E. Eerste kristallisatie	- einde bebouwing bij Krakelingweg
F. De twijfel komt op	- midden in het bos
G. Tweede kristallisatie	- einde Slotlaan bij A28

Masterplan beeldende kunst Zeist (deel 2 : "Zeister-meer") 1991

Deel 2

Dit deel is utopisch gekozen en betreft de zone Driebergseweg en in het verlengde daarvan de Utrechtseweg. In een wat verdere toekomst zal vooral het gebied ten zuidwesten van de Driebergseweg gevoelig zijn voor identiteitsverandering. De nu nog aanwezige weilanden die sporadisch de zichtlijnen open houden op de Kromme Rijn staan onder druk. Daarom wordt een drastisch idee geopperd. Graaf analoog aan de plassen ten oosten van de Vecht een nieuwe plas met de naam "Het Zeister Meer". dit idee kan de discussie over dit gebied aanscherpen. De buitenplaatsen Wulpenhorst en de verdwenen buitenplaats Rijnwijk zullen als schiereilanden blijven bestaan. Deze eilanden kunnen het karakter krijgen vergelijkbaar met Isola Bella in het Lago Maggiore. Vanaf de Uithof kunnen studenten naar het station Driebergen-Zeist roeien. De spoorlijn Utrecht-Arnhem zal hoger als nu op pylons ruim boven het water komen te liggen en het vernieuwde station iets meer richting Bunnik opschuiven zodat vanaf het perron over het water het Slot Zeist zichtbaar wordt. De hogere ligging van de spoorlijn maakt een ongelijkvloerse kruising met de Driebergseweg mogelijk. Deze weg zelf wordt een 3 kilometer lange promenade richting centrum Zeist. De buitenplaatsen kunnen dan uitkijken over het meer en hun pronkerige status maakt het flaneren aantrekkelijk. Het spreekt voor zich dat hierbij een groot arsenaal aan beelden kunnen worden toegevoegd. Het inspelen op de grens land en water kent vele referenties. Wie durft?

schiereiland Wulpenhorst

Arnhem
1-10-'91
Wim Korvinus